

CONSIDERATIONS REGARDING MONEY LAUNDRING

Ciprian George GÎRLEANU

Abstract: *“To wash money” is an American expression which refers to the reinvestment in legal business of the money resulted from illegal business by the use of some complex internal and international financial circuits.*

In this way the money are practically removed from the offended area, hidden in one legal business accounts and then used by a legal company. This process is the nucleus of the main strategies of washing money as complex as they are.

Keywords: money laundering, illegal business, legal

Factorii determinanți în alegerea tehnicii de spălare a banilor

În prezent există o mare varietate de tehnici prin care se practică spălarea banilor, iar alegerea depinde de următoarele criterii: mediul de afaceri, dimensiunile sumelor, factorul timp, încrederea care poate fi acordată instituțiilor și persoanelor complice, probele ce pot fi obținute de factorii de aplicare a legii, dispunerea planificată pe termen lung a fondurilor.

Mediul de afaceri imediat: deși, în principiu nu există limite în privința formelor pe care le îmbracă spălarea banilor, în practică infractorii încearcă să procedeze astfel încât alegerea lor să reflecte profilul unei afaceri normale în zona și jurisdicția în care operează.

Dimensiunile sumelor: sumele mici, spălate periodic presupun utilizarea unor tehnici cu totul diferite de cele utilizate pentru spălarea sumelor mari.

Factorul timp: tehnica aleasă va reflecta dacă operațiunea este ocazională sau permanentă, dacă viteza de reciclare a banilor este importantă pentru autorii operațiunii.

Încrederea care poate fi acordată instituțiilor și persoanelor complice: presupune o apreciere a potențialului pe care îl au partenerii / complicitii, atât de cooperare cât și referitor la o eventuală trădare în momente critice.

Probele ce pot fi obținute de factorii de aplicare a legii: reciclarea fondurilor presupune timp și bani, iar energia și cheltuielile investite în multiplicarea nivelurilor de acoperire a banilor murdari vor depinde de capacitatea organelor judiciare de a obține probe edificatoare cu privire la desfășurarea procesului de spălare.

Disponerea planificată pe termen lung a fondurilor: banilor li se pot da diverse destinații în funcție de interesele legate de consumul imediat, pentru economii sau pentru reinvestire.

Cele mai simple forme de spălare a banilor au loc chiar în jurisdicția în care s-a comis infracțiunea care a generat banii. Cursele de cai constituie exemplul clasic: infractorul își folosește banii "ilegali" (murdari) pentru a cumpăra bilete câștigătoare plătind adevăratului câștigător echivalentul biletului norocos, plus o sumă drept recompensă, după care prezintă biletul pentru încasarea sumei; astfel fondurile pot fi justificate ca venituri legale ce provin din jocurile de noroc. Același lucru se poate întâmpla și cu loteriile de stat: au existat chiar cercuri de brokeraj care au cumpărat biletele câștigătoare și le-au revândut persoanelor interesate să-și spele banii. Un avantaj suplimentar al acestor câștiguri este acela că nu sunt impozabile.

Referitor la dimensiunea sumelor și factorul de timp putem spune că spălarea banilor este posibilă și prin intermediul unor tranzacții cu bunuri. Astfel persoana interesată să spele bani cumpără un drept de proprietate plătind cu instrumente bancare oficiale și bani "curați" un preț mult inferior celui real, revânzând ulterior proprietatea la valoarea reală sau chiar supraevaluată (doar scriptic), spălând astfel suma de bani ce constituie diferența dintre cele două prețuri.

Având în vedere aceste criterii, pentru a se manipula fluxul permanent de bani ilegali, se recurge la afaceri de genul serviciilor publice pentru care se încasează bani lichizi (baruri, restaurante, spălătorii publice, centre de închirieri), banii murdari fiind amestecați cu cei legali și întreaga sumă fiind raportată drept venituri ale afacerii legale.

Aceste criterii sunt nu numai factori determinanți în alegerea tehnicii de spălare a banilor ci și determinante de ordin criminogen în operațiunile (activitățile) de reciclare a fondurilor.

Algoritmul spălării banilor

În mod esențial, algoritmul spălării banilor cuprinde trei pași succesivi: înființarea unor conturi colectoare în care se efectuează depozite bancare ce urmează a fi transferate: aceste conturi au rolul de paravan și de regulă sunt înființate în numele unor societăți fictive, motiv pentru care sunt greu de identificat; sumele din conturile colectoare sunt virate în conturi din țări străine prin operațiuni cât mai complexe ce au ca scop imposibilitatea detectării sursei reale a banilor, folosind bănci din țări ce garantează secretul bancar, făcând din acesta o politică de stat (ex: Liechtenstein, Monserrat) sau din țări aflate în dificultate economică ce fac eforturi pentru atragerea capitalului străin; capitalul transferat este apoi investit în afaceri licite, fiind urmat de returnarea beneficiilor, bani „curați” acum, proveniența lor putând fi astfel justificată.

Procesul de spălare a banilor are așadar trei faze de bază, presupunând deseori elemente de stranieitate fie sub forma unei entități comerciale, fie sub forma unei instituții financiare. Aceste trei etape pot avea loc fie sub formă de faze separate, distincte, fie simultan sau chiar prin suprapunere.

Putem spune că reciclarea fondurilor se realizează prin scheme având la bază plasarea capitalului, stratificarea și apoi integrarea lui, urmărind algoritmul de mai sus, etape de bază ce sunt prezentate de unii autori¹ cu denumiri mai plastice precum „prespălarea” (convertirea banilor murdari în bani curați), „spălarea principală” (conversia banilor în intrări contabile) și „uscarea” (reciclarea) - folosirea banilor pentru a obține profit.

Plasarea presupune deplasarea fizică a profiturilor în numerar în încercarea de a separa fondurile de sursa lor, avându-se în vedere posibilitatea supravegherii de organele judiciare a surselor de obținere ilicită a acestor venituri pentru a înlătura posibilitatea depistării, confiscării acelor bani.

Plasarea masei de profituri în numerar se poate face prin mai multe metode, folosind numeroase instituții²: având în vedere că prin legile de combatere a fenomenului de spălare a banilor s-a instituit obligativitatea raportării tranzacțiilor de depunere și retragere de numerar peste o anumită limită, prin instituțiile financiare tradiționale (bănci comerciale, asociații de economii și împrumuturi, uniunile de credit), se plasează numerarul prin fărâmițarea fondurilor (împărțirea sumei în fracțiuni mai mici de 10000 de euro) sau chiar complicitatea bancară (mai ales atunci când instituțiile sunt efectiv controlate de infractori).

Sunt de asemenea folosite instituții financiare netradiționale precum birouri de schimb valutar, societăți de valori mobiliare, bursele de mărfuri, cazinourile. Comercianții de bunuri de folosință îndelungată de mare valoare (autoturisme, avioane, iahturi) sunt folosiți de reciclatori pentru achiziționarea unor bunuri ce ies cât mai puțin în evidență, bunuri ce vor fi folosite și apoi revândute, obținându-se astfel pe lângă satisfacția unui trai luxos, sume în numerar cu origine relativ licită.

Agenții de bursă și companiile de asigurări pot fi folosite în activitățile de spălare a banilor avându-se în vedere că utilizează în mod curent sume mari în numerar pentru plăți.

Amestecarea fondurilor obținute din o afacere legală cu cele obținute din afaceri ilicite, constituie de asemenea o metodă des utilizată pentru folosirea numerarului, cei care dispun de fonduri ilicite fiind în același timp proprietarii unor afaceri legale, la vedere, care generează importante fonduri

¹ Cf. Ștefan Popa, Adrian Cucu, Economia subterană și spălarea banilor, Editura Exvent, București, 2000, pag.

² Menționate ca raportori în art.8 din Legea nr. 21/1999

în numerar. Uneori chiar sunt create astfel de firme, numite „de fațadă” care în fapt nu au încasări din activități reale, ci numai din depunerile reciclatorilor.

În plasarea numerarului este de asemenea folosit și exportul ilegal de valută, ce se realizează fără a se respecta legislația cu privire la raportarea acestor sume ce ies din țară; aceste transporturi au loc către state cunoscute ca paradisi fiscale, unde nu se pune problema justificării sumelor în numerar cu ocazia depunerii acestora în bănci. După depunerea lor în bănci, sumele se întorc în țara de unde au provenit, prin utilizarea de alte instrumente și tehnici, cel mai preferat fiind transferul electronic.

Stratificarea sau *sedimentarea*, presupune separarea veniturilor ilicite de sursa lor prin crearea unor complexe straturi de tranzacții financiare, concepute a anihila orice posibilitate de control asupra bunurilor ilegal dobândite. În aceasta fază, reciclatorul construiește tranzacții financiare sau comerciale fictive (total sau parțial) prin înființarea de societăți paravan. În baza unor documente de import-export fictive, banii se transferă din locul inițial de plasare (bancă), ca plata pentru servicii și operațiuni fictive, în altă bancă.

Astfel, după ce numerarul a ajuns să fie depus în instituții financiare fără a fi detectat, contra acestui numerar reciclatorii procură instrumentele financiare ce sunt mai ușor de manipulat (cecuri de călătorie, obligațiuni, acțiuni); cu asemenea instrumente monetare se pot efectua în continuare tranzacții, se pot efectua operațiuni în afara țării ori se pot depune în conturi de la bănci interne, fără a mai fi necesară completarea unor rapoarte de depunere sau retragere.

O altă modalitate de stratificare facilă o constituie transferurile electronice. Odată numerarul depus în conturile bancare, acesta poate fi transferat în orice colț al lumii, într-un timp record. Reluarea acestor transferuri de cât mai multe ori sub diferite pretexte, adesea dintr-o țară în alta, incluzând și paradisi financiare, face aproape imposibilă depistarea originii fondurilor.

Revânzarea sau chiar exportul bunurilor de mare valoare care au fost achiziționate cu ocazia plasării numerarului, constituie de asemenea o metodă eficientă de stratificare. Ciclul de revânzare se reia de mai multe ori, astfel că, practic nu se mai poate identifica sursa inițială a bunului dobândit în prezent, neputându-se lua astfel măsura confiscării și demonstra legătura între actualul bun și sursa ilegală a fondurilor inițiale, fonduri care și-au pierdut individualitatea.

Integrarea este a treia etapă a procesului de spălare a fondurilor, presupunând legitimizarea fondurilor provenite din infracțiuni, fonduri ce sunt reintroduse în circuitul legal fără a mai fi suspecte; se caută astfel să se dea aparență licită bunurilor dobândite în baza unor fonduri ilicite.

După ce au fost parcurse etapele anterioare ale spălării banilor, reciclatorul trebuie să poată da o explicație plauzibilă averii de care dispune. Prin intermediul integrării, profiturile reciclate sunt plasate în economia reală, legitimă, rezultatele obținute din activități ilegale devenind legale; profiturile au acum o acoperire legală, reciclatorul folosindu-le fără teamă, achiziționând bunuri la vedere.

Sunt de menționat aici și împrumuturile fictive acordate de o companie „de fațadă” înregistrată într-un paradis financiar dar controlată de o companie din țară, fondurile ei fiind de fapt fondurile reciclate, ale acestei companii din țară. Baniile reciclați aflați în conturile firmei de fațadă sunt împrumutați firmei din țară (este vorba de un autoîmprumut) pentru care aceasta din urmă plătește dobânzi încasate tot de adevăratul proprietar al firmei de fațadă.

Folosirea de facturi false pentru import sau export, supraevaluate, achiziționarea de bunuri imobiliare sau afaceri subevaluate ce ulterior sunt vândute supraevaluat sau vânzarea acestor bunuri unor societăți de tip captiv (ce aparțin în fapt proprietarului bunurilor), reprezintă tot atâtea moduri de integrare a capitalului reciclat.

Ciclul economic al lumii clandestine este un ciclu continuu și dinamic, cu generații de profituri ce sunt investite în activități și mai ilegale decât cele care le-au produs sau chiar în activități licite, căpătând astfel aspect „curat”.

Transferarea banilor în străinătate

Când sumele aftate în circuitul spălării banilor devin foarte mari existând pericolul unor investigații a organelor judiciare din jurisdicția respectivă, procesul de spălare a banilor va căpăta o dimensiune internațională. În acel moment cele trei etape ale algoritmului spălării banilor devin complet distincte atât din punct de vedere logic cât și cronologic.

Primul pas îl constituie deci mutarea banilor din țara de origine ce se poate realiza folosind sistemul bancar sau nu. Transferurile bancare dintr-o țară în alta sunt protejate de legi care apără confidențialitatea; urma banilor poate fi depistată doar în momentul în care cei care îi spală îi ridică sub formă de cash de la o bancă dintr-o zonă, redepozitându-l în alta și transferându-i ulterior într-o a treia. Traseul se dovedește și mai complicat dacă infractorii achiziționează o "bancă instant" dintr-una sau mai multe jurisdicții care oferă astfel de facilități, trecând banii murdari prin această bancă după care angajează închiderea ei și distrugerea evidențelor.

Dacă se decide evitarea sistemului bancar, metoda cea mai des folosită constă în transportarea banilor lichizi în străinătate.

Atunci când sumele sunt deosebit de mari, se recurge la convertirea acestora în mărfuri precum diamantele, aurul, timbrele prețioase sau alte obiecte de colecție cu valoare ridicată, ce își păstrează această valoare în

o parte a globului și care vor fi transformate în bani lichizi odată ajunse la destinație. Cu toate că sunt mai ușor de transportat, aceste mărfuri nu sunt atât de valoroase precum banii cash, necesitând o serie întreagă de operațiuni pentru reconversia în lichidități.

Deși un număr tot mai mare de țări solicită raportarea exportului tuturor instrumentelor monetare, aceasta nu s-a dovedit până în prezent un impediment în calea exportului de valută. Problema exportului ilegal cu valută, a contrabandei cu valută, va căpăta amploare pe măsura creșterii comerțului internațional, a deschiderii frontierelor și extinderii convertibilității valutilor.

În România, ca măsură de prevenire în acest sens sunt dispozițiile Regulamentului nr. 3/1997, în conformitate cu care, la solicitarea efectuării unui transfer extern din disponibilitățile valutare proprii, rezidenții au obligația de a proba cu documente natura operațiunii valutare; astfel introducerea sau scoaterea din România de sume cash în moneda națională sau valută, se face numai în limitele și condițiile prevăzute de lege. Cu titlu de exemplu se poate menționa aici cazul cetățenei chineze Xiang Kaixing depistată la controlul vamal pe aeroportul Otopeni cu o sumă nedeclarată de aproximativ 17000 de dolari, bancnotele fiind rulate și introduse pe tije metalice culisabile ale geamantanului.

Persoanele interesate să-și mute fondurile nu-și mai asumă însă personal riscurile. Există rețele profesioniste de curieri ce asigură transportul și garantează furnizarea, folosind chiar pașapoarte diplomatice, bucurându-se de imunitate și astfel în rarele cazuri când sunt prinși neavând de suportat decât exilul; se poate vorbi astfel chiar de un trafic la vedere în mediul diplomatic (însă cazurile sunt rare).

Atunci când se intenționează transferarea unor bani murdari într-o altă țară prin intermediul sistemului bancar oficial sunt necesare precauții suplimentare. Orice depozit mai mare constituie un potențial punct de atragere a atenției; există jurisdicții care supun depozitele mari de bani unor forme suplimentare de control. Modelul aplicat de Statele Unite constă în raportarea automată a oricărei depuneri mai mari decât suma stabilită (10000 \$): în alte zone sunt verificate numai tranzacțiile suspecte. Indiferent de sistemul folosit pentru verificarea oficială, persoanele specializate în spălarea banilor au întotdeauna în vedere faptul că marile depozite fără o justificare clară (fie în lichidități, fie în cecuri) atrag atenția.

Succesul operațiunilor de spălare a banilor este asigurat prin utilizarea unui circuit economic ce conferă o justificare credibilă a nivelului depozitelor bancare și o "legendă" valabilă pentru transferarea fondurilor în străinătate.

Într-o activitate de reciclare a fondurilor bine pusă la punct se asigură plățile către presupușii furnizori din străinătate în sume care să nu se repete; plățile se efectuează din mai multe țări alternându-se formele de remitere a

sumelor și căutându-se ca primitorii să aibă o solidă reputație în afaceri. Deși serviciile constituie mediul cel mai avantajos deoarece nu există norme clare în baza cărora să se verifice regulile impuse companiei din țara de origine, există dovezi că și activitățile comerciale cu bunuri fizice pot fi folosite ca acoperire pentru transferurile ilegale de bani. Investigațiile recent efectuate de doi profesori universitari din Florida³, au dezvăluit imense discrepanțe între prețurile mărfurilor care intră și care ies din Statele Unite, prin comparație cu normele internaționale și chiar de la țară la țară. Deși se pare că majoritatea acestor discrepanțe se datorează evaziunii fiscale sau scurgerii de capital, ele pot implica la fel de bine și operațiuni de spălare a banilor.

Banii situați în sistemele bancare internaționale, nu sunt același lucru cu banii poziționați în sistemul financiar internațional. Între tipurile de companii necesare pentru aceste două tranzacții distincte există o asimetrie: dacă cea mai bună acoperire pentru plasarea banilor în sistemul financiar intern este o afacere bazată pe vânzarea de servicii contra bani cash, transferul banilor în străinătate poate fi asigurat cu toată discreția de o companie care practică un comerț internațional cu bunuri și servicii. Faptul că o companie cu activitate strict internă, transferă importante sume de bani în străinătate ridică serioase semne de întrebare, mai ales dacă acest transfer are caracter permanent. Similar apar semne de întrebare atunci când se constată că o companie care face comerț internațional cu bunuri și servicii (care prin definiție e o operațiune en-gros) depune mari sume de bani lichizi în conturile sale interne; astfel de semne de întrebare ar constitui semnale de alarmă pentru personalul bancar ce ar declanșa investigații finalizate prin descoperirea întregii operațiuni de reciclare de fonduri.

Prezumția uzuală în activitatea instituțiilor de aplicare a legii în domeniu este aceea că, dacă banii murdari ajung în sistemul bancar, bătălia este pierdută; în consecință cea mai mare parte a efortului de reglementare în domeniul bancar constă în realizarea unor bariere, sau cel puțin a unor mecanisme de protecție împotriva oricăror acțiuni ilegale⁴.

Activitatea internațională de reciclare a fondurilor. Odată cu transferul banilor în străinătate, se intră în cea de-a doua etapă a ciclului de spălare, ei circulând prin sistemul internațional de plăți în scopul ascunderii originii lor. Deși există nenumărate complicații, se poate constata în această etapă existența unei structuri simple care stă la baza majorității activităților internaționale de spălare a banilor.

Contrar clișeelelor arhicunoscute, în ziua de astăzi nici măcar niște amatori n-ar veni la poarta unei bănci elvețiene cu o valiză plină cu bani cash, solicitând deschiderea unui cont, căci un astfel de gest ar încheia fără

³ Cf. Prof. Univ. Rankin Davis, B.M. Bruh

⁴ Cf. Jack A. Blum, Michael Levi, R Thomas Naylor, Phill Williams – „Financial havens, banking secrecy and money laundering” - United Nations Publications, 1998, pag.

îndoială cariera infracțională a celor interesați de spălarea banilor. Cu siguranță Elveția nu și-a pierdut cu totul atracția de paradis financiar din mai multe motive: este stabilă din punct de vedere politic, joacă un rol de importanță majoră pe piața mondială a aurului și dispune de o gamă largă de instituții bancare comerciale pomind de la puternicele instituții multifuncționale, bine reprezentate în întreaga lume care combină activitățile bancare comerciale și de investiții cu servicii de management al fondurilor și brokeraj, până la micile și discretele bănci particulare, specializate în gestiunea afacerilor persoanelor foarte bogate.

În ultimele două decenii, autoritățile elvețiene au redus în mod progresiv protecția acordată de faimoasele legi elvețiene de confidențialitate, au semnat tratate de cooperare, trecând cu multă severitate la înghețarea conturilor suspecte în orice situație când este vorba de delapidare, trafic de droguri, ș.a.

Elveția a formulat deasemenea prevederi legale ce incriminează spălarea banilor; date fiind mărimea și reputația sistemului financiar elvețian, o mare parte din banii murdari își găsesc refugiu încă aici, dar însă după ce au fost în prealabil "prespălate" în altă parte.

Mai există și un al treilea strat de acoperire, cel al unui trust off-shore. Există numeroase motive perfect legale pentru înființarea unor astfel de trusturi, unele fiind însă destul de dubioase (ex: instanțe pentru obținerea rapidă a divorțului sau scutiri de taxe), iar altele chiar ilegale. Avantajul creat de aceste trusturi îl reprezintă prevenirea confiscării bunurilor de către creditorii: proprietarul unor bunuri transferă în mod irevocabil acea proprietate trustului respectiv, trust protejat de obicei de legi pentru confidențialitate și chiar o "clauză de refugiat" ce permite trustului să-și schimbe "domiciliul" ori de câte ori se consideră amenințat. Dezavantajul constă în pierderea oficială a controlului de către proprietar asupra fondurilor, dar numai în mod aparent, trustul dovedindu-se adesea a aparține proprietarului fondurilor.

În trecut, Liechtenstein era locul favorit pentru înființarea de astfel de trusturi, fiind de fapt probabil unica jurisdicție care nu aderase la tradiția dreptului comun englez, pentru a putea oferi astfel de facilități. Spre deosebire de majoritatea trusturilor, "anstalt"-ul caracteristic Liechtensteinului este un organism comercial capabil să desfășoare diferite activități specifice, el putând asigura persoanei care transferă bunurile calitatea de beneficiar. În prezent termenul de anstalt în numele unei companii poate servi drept semnal de alarmă pentru organele judiciare.

"Trusturile de protecție a bunurilor" oferite de foste și actuale colonii britanice, constituie o problemă la fel de gravă; dacă sunt bine organizate, ele au aceleași avantaje cu modelul din Liechtenstein.

Revenirea banilor în țara de origine. Circulația banilor prin sistemul financiar internațional determină dificultatea, chiar imposibilitatea

identificării originii; după epuizarea circuitului de spălare, banii sunt readuși "acasă" pentru a putea fi cheltuiți sau utilizați drept capital.

Fondurile pot fi repatriate printr-o carte de credit sau de debit emisă de o bancă off-shore; retragerile de la bancomate sau cheltuielile făcute prin utilizarea cardului pot fi plătite fie prin extragerea automată dintr-un cont al unei bănci off-shore, fie prin intermediul deținătorului cardului care periodic transferă fondurile solicitate dintr-o bancă străină într-alta.

Fondurile pot fi de asemenea folosite pentru plata facturilor la locul de reședință printr-o bancă off-shore sau mai discret o companie off-shore. Dacă marfa constă în produse cu valoare mare (ex: autoturisme), este mai sigur ca acestea chiar să existe în realitate și să fie supraevaluate (dacă ies din țară) sau subevaluate (dacă intră în țară).

Pentru a obține venituri curate în mod regulat, infractorul poate intra în posesia fondurilor spălate aranjând ca una sau mai multe companii off-shore să îl angajeze pe post de consultant, plătindu-i salarii consistente (pe care în realitate și le plătește singur). Câștigurile fictive de capital se pot aranja și prin tranzacționarea pe o bază permanentă a acțiunilor; frecvența acestor tranzacții, fiecare aducând modeste câștiguri de capital, atrage mai puțin atenția decât se întâmplă în cazul câștigurilor mari, ocazionale, trucul constând în cumpărarea și vânzarea unei valute, mărfuri sau pachet de acțiuni între companii străine și interne. Acest sistem funcționează eficient atunci când companiile străine sunt plasate în zone cu legi care protejează secretul operațiunilor, o astfel de acțiune de spălare a banilor fiind perfect sigură, având în vedere că autoritățile din țara de origine nu pot verifica documentele entității off-shore.

Cea mai curată soluție de a aduce banii "acasă" este considerat însă împrumutul de afaceri: infractorul aranjează ca banii deținuți într-un cont off-shore să fie împrumutați entității on-shore (în țara de reședință). Nu numai că prin această operațiune banii se întorc într-o formă complet neimpozabilă, ba chiar pot fi folosiți într-o manieră în care să reducă taxele datorate strict pentru venitul legal intern: după ce împrumutul a fost livrat, cel care l-a solicitat are dreptul să îl returneze, cu dobândă, de fapt lui însuși. În concret, infractorul poate transporta chiar mai mulți bani din țara sa într-un paradis financiar, deducând componenta "dobândă" ca pe cheltuieli de afaceri, în raport cu venitul intern impozabil; odată cu utilizarea diferitelor tehnici de împrumut - returnarea împrumutului cercul spălării banilor nu se închide, el putând chiar să crească în diametru.

Serviciile bancare on-line

Alimentată de dezvoltarea tehnologiilor și a telecomunicațiilor, infrastructura financiară a evoluat într-un sistem care leagă țările, băncile, bursele (de acțiuni și mărfuri) și alte instituții financiare într-un circuit

global. Astfel o parte din ce în ce mai mare din fondurile corporațiilor circulă mai mult prin tranzacții electronice decât prin bani lichizi. În S.U.A., de exemplu, valoarea tranzacțiilor în bani lichizi a scăzut de la circa 550 miliarde de dolari la 2,2 miliarde, pentru ca valoarea tranzacțiilor electronice să crească de la 9 miliarde la aproximativ 540 miliarde de dolari; aici masiva creștere a plăților electronice a devenit posibilă prin dezvoltarea mecanismelor electronice de transfer operată de societatea pentru sistemul de Telecomunicații financiare (S.W.I.F.T.), Rezerva federală și Sistemul de Plăți Interbancare (C.H.I.P.S.). O statistică⁵ arată că valoarea și volumul tranzacțiilor ce se desfășoară prin aceste mecanisme sunt uriașe: în fiecare zi peste 460000 de transferuri electronice de bani evaluate la sume de peste 2 trilioane de dolari sunt efectuate de Fedwire și CHIPS și aproximativ 200000 de mesaje de transfer sunt trimise de SWIFT.

Din multe puncte de vedere acest sistem electronic de transfer se află în vederea tuturor celor implicați în spălarea banilor, el oferind nenumărate posibilități de imitare a modelelor și comportamentelor tranzacțiilor legitime. Conform unui raport al oficiului pentru evaluări tehnologice din S.U.A. aproximativ 0,1% din cele 700000 de transferuri electronice zilnice constituie acțiuni de spălare a banilor, fondurile implicate atingând o valoare de 300 de milioane de dolari.

Aceste servicii bancare on-line permit clientului să efectueze tranzacții direct prin contul personal, operând pe computer, pe baza software, subminând capacitatea băncii de a monitoriza activitatea conturilor ca și în cazul tranzacțiilor prin conturi comune și a schemelor de intrare - ieșire a banilor, care sunt cunoscute ca metode tradiționale de ascundere a banilor; deținătorii fondurilor pot manipula identitatea ultimului primitor al fondurilor, fiind posibilă chiar crearea unui cont în interesul altui cont și furnizarea unor servicii bancare pentru clienții off-line prin funcționarea unor structuri de tipul bancă în bancă, astfel de servicii limitând utilitatea sistemelor care permit obținerea unor informații despre expeditorul și primitorul banilor odată cu transferul electronic.

Transferurile electronice constituie astfel unul dintre cele mai folosite moduri de a separa veniturile ilicite de sursa lor și a le da o proveniență curată. După ce a fost depus în conturile bancare, numerarul poate fi transferat în timp record în orice parte a lumii folosind transferul electronic prin paradise financiare, depunerile din acest moment dintr-o parte a globului putând fi ridicate în momentul imediat următor din cealaltă parte a globului.

⁵ Cf. Jack A. Blum, Michael Levi, R Thomas Naylor, Phill Williams – „Financial havens, banking secrecy and money laundering” - United Nations Publications, 1998, pag.

Concluzii

Considerațiile exprimate asupra unui fenomen în evidentă ascensiune, cum este cel al spălării banilor murdari ca și multe aprecieri asupra sa, ar putea constitui o argumentație ce își propune drept scop să aducă un plus de sensibilizare spre meditație și atitudine în fața pericolului caracteristic crimei organizate și a tendinței sale tot mai pronunțate de extindere spre spațiile est-europene în care se află și România⁶.

Astfel, se impune intensificarea luptei împotriva spălării banilor, fenomen, care amenință tot mai mult stabilitatea economico-financiară a statului de drept democratic. Totodată, având în vedere numărul extrem de mic de cazuri specifice instrumentate în România după apariția legii spălării banilor din anul 2002⁷, ar trebui, în opinia noastră, să se întărească legislația în domeniu, care să poată stopa spălarea banilor, aspect atât de nociv pentru sănătatea economică a unui stat.

NOTE BIBLIOGRAFICE:

- [1] Costică Voicu, Georgeta Ungureanu, "Introducere în criminologia aplicată", Editura Universul Juridic, 2004
- [2] Jack A. Blum, Michael Levi, R. Thomas Naylor, Phill Williams, "Financial havens, banking secrecy and money laundering", United Nations Publications, 1998
- [3] Costică Voicu, "Spălarea banilor murdari", Editura Sylvi, București, 1999
- [4] Costică Voicu, "Banii murdari și crima organizată", Editura Artprint, București, 1995
- [5] Costică Voicu, "Criminalitatea afacerilor în România", Editura Ministerului de Interne, București, 1997
- [6] Emil Plywaczewski, "Spălarea banilor murdari", Torun, Polonia, 1993
- [7] "Money Laundering - Alert!" – nr. din iunie 1996
- [8] Directiva Consiliului Comunității Europene cu privire la folosirea sistemului financiar în scopul spălării banilor din 10 iunie 1991
- [9] Ioan Dascălu, "Centrele financiare off-shore, paradisurile fiscale și secretul bancar", Editura Argument, București, 2001

⁶ Cnf. Costică Voicu – „Spălarea banilor murdari”, Editura Artprint, București, 1995

⁷ A se vedea lg 656 din 7 dec. 2002